

DOI: 10.36885/nzdpm.2020.36.213-214

УДК 594.38

Гураль-Сверлова Н. В.¹, Савчук С. П.²

НОВІ ЗНАХІДКИ АНТРОПОХОРНИХ ВИДІВ НАЗЕМНИХ МОЛЮСКІВ НА ЗАХОДІ УКРАЇНИ

Зумовлене антропохорією розселення окремих видів наземних молюсків у західному та інших регіонах України відбувається зараз настільки швидко, що викликає постійну появу нових даних і вимагає періодичного уточнення опублікованих раніше зведень. Зокрема, після публікації такого огляду для заходу України [1] було зроблено низку знахідок, які більш або менш суттєво розширюють існуючі відомості щодо сучасного розповсюдження у цьому регіоні низки антропохорних видів. Це призвело також до поповнення відповідними матеріалами малакологічного фонду Державного природознавчого музею НАН України (інвентарні номери подано нижче по тексту в дужках).

***Oxychilus draparnaudi* (Beck, 1837).** Протягом 2019 р. було зареєстровано кілька нових місцезнаходжень цього виду на території м. Львова: по вул. Гетьмана Мазепи, біля буд. № 16 (інв. № 4312), на Личаківському цвинтарі (інв. № 4562) та на присадибній ділянці по вул. С. Коновальця, буд. № 89 (інв. № 4572). В останніх двох випадках до зборів потрапили лише порожні черепашки. Зроблені знахідки свідчать про те, що *O. draparnaudi* розповсюджений зараз у Львові значно ширше, ніж це можна було припустити раніше [1]. Також вдалося анатомічно підтвердити присутність *O. draparnaudi* в смт Оброшине Пустомитівського р-ну Львівської обл. (інв. № 4561).

***Oxychilus translucidus* (Mortillet, 1854).** У 2019 р. вперше зареєстрований в Івано-Франківській (м. Бурштин Галицького р-ну – інв. № 4569) та Львівській (м. Львів) областях. В останньому випадку йдеться про дві колонії, знайдені в палісадниках перед багатоквартирними будинками по вул. В. Кубійовича, буд. №№ 5-11 (інв. №№ 4310, 4570, 4571) та Б. Романицького, буд. №№ 18 і 20 (інв. № 4566). Описані збори є першими анатомічно підтвердженими знахідками *O. translucidus* на заході України, оскільки молюсків з м. Хмельницького та Закарпатської області [1] визначали виключно за конхологічними ознаками.

***Krynockillus melanocephalus* Kaleniczenko, 1851.** У жовтні 2019 р. численну колонію цього виду знайдено в парку м. Бурштин Галицького р-ну Івано-Франківської обл.

***Monacha cartusiana* (O.F.Müller, 1774).** Крім згаданих у попередньому огляді [1] Закарпатської, Львівської, Рівненської, Хмельницької та Чернівецької областей протягом 2019 р. цей вид було неодноразово відмічено в Івано-Франківській області: в м. Івано-Франківськ (інв. № 4460), с. Угринів Тисменицького р-ну (інв. № 4315), м. Бурштин Галицького р-ну (інв. № 4568). Також до малакологічного фонду були передані збори 2015 і 2019 рр. з м. Львова (вул. І. Миколайчука – інв. №№ 4461, 4463; вул. Глібова – інв. № 4563) та Львівської області: смт Добротвір Кам'янка-Бузького р-ну (інв. №№ 4464, 4465), с. Зубра (інв. № 4320) і с. Солонка (інв. № 4564) Пустомитівського р-ну, с. Сілець Сокальського р-ну (інв. № 4466). Також у 2019 р. окремих особин *M. cartusiana* спостерігали в інших населених пунктах в околицях

Львова: с. Малехів Жовківського р-ну, с. Бірки Яворівського р-ну (в останньому випадку – біля садового центру). Описані знахідки свідчать про швидке розселення *M. cartusiana* по заході України, початок якого був відмічений наприкінці ХХ ст. [1].

***Monacha fruticola* (Krynicky, 1833)**. Велику колонію знайдено В. Б. Різуном у травні 2019 р. на півдні м. Львова, пр. Червоної Калини, на озелененій території біля буд. № 123 (інв. №№ 4308, 4309, 4357). Розміри обстеженої колонії, наявність у ній особин різного віку свідчать про те, що *M. fruticola* може успішно адаптуватися до існування на урбанізованих територіях заходу України.

***Cepaea nemoralis* (Linnaeus, 1758)**. У 2019 р. було виявлено низку раніше не відомих колоній цього виду у м. Львові (інв. №№ 4325, 4326, 4330, 4332-4334, 4338, 4339, 4342, 4350-4353) та його найближчих околицях (с. Зубра Пустомитівського р-ну, інв. №№ 4297, 4327), а також в Івано-Франківській області (м. Івано-Франківськ, інв. №№ 4294, 4328; смт Богородчани, інв. №№ 4292, 4293). Крім того, підтверджено присутність *C. nemoralis* у с. Угринів [2] Тисменицького р-ну Івано-Франківської обл. (інв. №№ 4296, 4329), і отримано від О. Ф. Лижечки підтверджену фотографіями порожніх черепашок і живих моллюсків інформацію про колонію цього виду в м. Чортків Тернопільської обл. [2], вперше зареєстровану в 2017 р. і повторно виявлену в березні 2020 р. Точні місцезнаходження та фенетична структура обстежених нами особисто колоній *C. nemoralis* описані в окремій публікації.

***Cepaea hortensis* (O.F.Müller, 1774)**. Порівняно з попереднім оглядом [1], протягом 2019 р. цей вид був зареєстрований також у наступних населених пунктах: Івано-Франківська обл., смт Богородчани (інв. № 4307); Львівська обл., м. Винники (інв. №№ 4289, 4290); Дрогобицький р-н, м. Борислав (інв. № 4300) і м. Трускавець; Жовківський р-н, с. Малехів (інв. № 4341); Пустомитівський р-н, с. Зубра (інв. № 4299) і с. Солонка (інв. № 4565); Стрийський р-н, м. Стрий; Яворівський р-н, с. Бірки (інв. № 4355). Крім того, малакологічний фонд поповнився новими зборами *C. hortensis* зі Львова (інв. №№ 4284, 4288, 4298, 4340, 4354) та Львівщини – з м. Жовква (інв. №№ 4270, 4272, 4283, 4287, 4291), м. Городок (інв. №№ 4269, 4282) та смт Брюховичі (інв. № 4356). У 2016 і 2019 рр. окремих особин *C. hortensis* спостерігали у пров. Ю. Гагаріна в м. Хмельницькому (особисте повідомлення Г. О. Романова, підкріплене фотографіями живих особин).

Також у попередньому огляді [1] був пропущений один вид наземних моллюсків, антропохорний для заходу України – *Tandonia cristata* (Kaleniczenko, 1851), єдина відома знахідка якого у цьому регіоні була зроблена у другій половині ХХ ст. в околицях м. Ужгорода.

1. Гураль-Сверлова Н. В., Савчук С. П. Антропохорні види наземних моллюсків на заході України // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2019. – Вип. 35. – С. 49-58.
2. UkrBIN: Ukrainian Biodiversity Information Network [public project & web application]. URL: <http://www.ukrbin.com> (дата звернення: 20.03.2020).

¹ Державний природознавчий музей НАН України, м. Львів
e-mail: sverlova@pip-mollusca.org

² Мала академія наук Івано-Франківської міської ради, керівник секції ботаніки та зоології, м. Івано-Франківськ
e-mail: savchuksofija@ya.ru